

Joanne
HARRIS

Rode
schoenen

DE FONTEIN

DEEL EEN

Dood

1

Woensdag 31 oktober *Día de los Muertos*

HET IS EEN NIET ZO ERG BEKEND FEIT DAT IN DE LOOP VAN ÉÉN JAAR ongeveer twintig miljoen brieven bij de doden worden bezorgd. Men – de rouwende weduwen en toekomstige erfgenamen – vergeet de postbezorging stop te zetten en daardoor worden abonnementen op tijdschriften niet opgezegd, worden verre vrienden niet op de hoogte gesteld en blijven bibliotheekboetes onbetaald. Dat zijn twintig miljoen circulaire, bankafschriften, creditcards, liefdesbrieven, reclamefolders, groeten, roddels en rekeningen die dagelijks op deurmatten of parketvloeren vallen, nonchalant tussen spijlen door worden geduwd, in brievenbussen worden gepropt, zich ophopen in trapportalen, ongewenst in portieken en op stoepen blijven liggen, en nooit de geadresseerde bereiken. De doden kan het niets schelen. Maar wat nog belangrijker is: de levenden ook niet. De levenden gaan gewoon door met hun onbelangrijke aangelegenheden, zich er totaal niet van bewust dat er heel dichtbij een wonder geschiedt. De doden komen weer tot leven.

Er is niet veel voor nodig om de doden tot leven te wekken: een paar rekeningen, een naam, een postcode, niets dat niet te vinden is in een oude afvalzak die opengescheurd (misschien door toedoen van vossen) en als een geschenk op de stoep wordt achtergelaten. Je kunt uit verwaarloosde post heel wat te weten komen: namen, bankgegevens, wachtwoorden, e-mailadressen en beveiligingscodes. Met de juiste combinatie van persoonlijke gegevens kun je een bankrekening openen, een auto huren en zelfs een nieuw paspoort aanvragen. De doden hebben dergelijke zaken niet meer nodig. Een geschenk, zoals ik al zei, dat alleen maar opgehaald hoeft te worden.

Soms bezorgt het lot ons zelfs persoonlijk een geschenk, en het heeft altijd nut alert te blijven. *Carpe diem* en verder ieder voor

zich. Daarom lees ik altijd de rouwadvertenties, want soms lukt het me de identiteit te verwerven voordat de begrafenis heeft plaatsgevonden. En daarom ook nam ik, toen ik de mededeling en daaronder de uitpuilende brievenbus zag, het geschenk met een dankbare glimlach in ontvangst.

Het was natuurlijk niet mijn brievenbus. De postbezorging hier is beter dan menig andere en brieven worden zelden verkeerd bezorgd. Het is een van de vele redenen waarom ik aan Parijs de voorkeur geef, naast het eten, de wijn, de theaters, de winkels en de vrijwel ongelimiteerde mogelijkheden. Maar Parijs is duur: de vaste lasten zijn er buitengewoon hoog en bovendien sta ik al een tijdje te trappelen om me weer een nieuwe identiteit aan te meten. Ik had bijna twee maanden op zeker gespeeld en les gegeven aan een lyceum in het 11^e arrondissement, maar na alle recente onrust daar had ik besloten er toch maar mee te kappen (met medeneming van vijftientigduizend euro aan afdelingsgelden, die gestort zullen worden op een rekening die geopend is op naam van een ex-collega, en die er over een paar weken onopvallend afgehaald zullen worden) en naar huurappartementen te gaan kijken.

Eerst probeerde ik de Rive Gauche. De huizen daar waren boven mijn begroting, maar het meisje van het bureau wist dat niet. En zo kon ik met mijn Engelse accent en onder de naam Emma Windsor, met mijn luxe leren handtas nonchalant onder mijn arm geklemd en mijn dure Italiaanse kleding langs mijn in zijde gestoken kuitens ruisend, een aangename ochtend winkelen.

Ik had gezocht me alleen lege huizen te tonen. Er waren er een paar op de linkeroever: appartementen met diepe kamers die op de rivier uitkeken, etages met daktuinen, penthouses met parketvloeren.

Met enige spijt keurde ik ze allemaal af, maar ik kon niet de verleiding weerstaan om nu ik er toch was, een paar nuttige zaken mee te nemen, zoals een tijdschrift waar de banderol met het klantnummer van de geadresseerde nog omheen zat, diverse circulaires, en in één woning deed ik een gouden vondst, namelijk een bankpas op naam van Amélie Deauxville. Ik hoef maar te bellen en hij wordt geactiveerd.

Ik gaf het meisje mijn mobiele nummer. De telefoon staat op naam van Noëlle Marcelin, wier identiteit ik enige maanden geleden verkreeg. Ze is bij met haar betalingen – de arme vrouw is

vorig jaar op vierennegentigjarige leeftijd overleden –, maar dat betekent wel dat wie mijn telefoontjes wil natrekken, enige moeite zal hebben me te vinden. Ook mijn internetrekening staat op haar naam, en ook die blijft stipt betaald. Noëlle is te kostbaar voor mij om kwijt te raken. Ze zal echter nooit mijn hoofdidentiteit worden. In de eerste plaats wil ik geen vierennegentig zijn en bovendien word ik al die reclame voor trapliften zat.

Mijn laatste openbare personage was Françoise Lavery, lerares Engels aan het Lycée Rousseau in het 11e arrondissement. Tweëëndertig jaar oud, geboren in Nantes, in een en hetzelfde jaar vrouw en weduwe geworden van Raoul Lavery, die omkwam bij een auto-ongeluk op de dag voor de viering van onze trouwdag – een romantische bijkomstigheid, vond ik, die verklaart waarom ze iets melancholiek heeft. Een strenge vegetariër, tamelijk verlegen, ijverig, maar niet getalenteerd genoeg om een bedreiging te zijn. Al met al een aardige meid – en dat toont maar weer aan dat je nooit op uiterlijkheden moet afgaan.

Vandaag ben ik echter iemand anders. Vijfentwintigduizend euro is een aanzienlijk bedrag en er bestaat altijd een kans dat iemand de waarheid begint te vermoeden. De meeste mensen doen dat niet – ze zouden nog geen misdaad opmerken als die vlak voor hun neus plaatsvond –, maar ik ben niet zo ver gekomen door risico's te nemen, en ik heb ontdekt dat het veiliger is als je in beweging blijft.

Ik heb dus weinig bagage – een oude leren koffer en een Sony-laptop die de ingrediënten voor wel honderd mogelijke identiteiten bevat – en ik kan in nog geen middag pakken, opruimen en alle sporen uitwissen.

Zo is Françoise ook verdwenen. Ik heb haar papieren, correspondentie, bankgegevens en aantekeningen verbrand. Ik heb alle rekeningen die op haar naam stonden, opgeheven. Boeken, kleren, meubels en alle andere spullen heb ik aan het *Croix Rouge* geschonken. Je moet nooit te veel spullen vergaren.

Daarna moest ik mezelf opnieuw vinden. Ik nam mijn intrek in een goedkoop hotel, betaald met Amélie's creditcard, trok Emma's kleren uit en andere aan en ging winkelen.

Françoise was een onelegant type: degelijke schoenen en keurige *chignons*. Mijn nieuwe personage heeft echter een andere stijl. Zozie de l'Alba heet ze. Ze heeft iets vaag buitenlands, maar je zou toch niet zo een-twee-drie kunnen zeggen waar ze vandaan komt.

Ze is zo flamboyant als Françoise saai was: ze draagt sieraden in haar haar, houdt van felle kleuren en frivole vormen, gaat graag naar rommelmarkten en winkels voor tweedehandskleding en zou nooit van haar leven degelijke schoenen dragen.

De metamorfose was een simpele ingreep. Ik ging als Françoise Lavery een winkel in, met een grijze twinset en een ketting van valse parels, en ik kwam er tien minuten later als iemand anders uit.

Het probleem blijft: Waar moet ik heen? De Rive Gauche, hoe verleidelijk ook, is uitgesloten, hoewel ik geloof dat Amélie Deauxville nog wel een paar duizend zou kunnen opleveren voordat ik haar moet dumpen. Ik heb ook nog andere bronnen, natuurlijk, buiten mijn meest recente, zoals madame Beauchamp, de secretaresse die belast is met de afdelingsfinanciën op mijn vroegere werkplek.

Het is zo gemakkelijk om een kredietrekening te openen. Een paar oude gas- en lichtrekeningen, zelfs een oud rijbewijs kan al voldoende zijn. En nu er steeds meer per computer gekocht kan worden, nemen de mogelijkheden met de dag toe.

Maar mijn behoeften strekken zich veel, veel verder uit dan een bron van inkomsten. Verveling is een schrikbeeld voor me. Ik heb meer nodig: ruimte voor mijn capaciteiten, avontuur, een uitdaging, een verandering.

Een leven.

En dat bezorgde het lot me dan ook, als bij toeval, op deze winterige ochtend aan het eind van de maand oktober op Montmartre, toen ik even in een etalage keek en de keurige mededeling op de deur geplakt zag:

FERMÉ POUR CAUSE DE DÉCÈS

Ik was hier al een tijdje niet geweest. Ik was vergeten hoe leuk ik het er vond. Montmartre is het laatste dorp van Parijs, zeggen ze, en dit deel van de Butte is bijna een parodie op landelijk Frankrijk, met zijn cafés en crêperietjes, zijn roze of pistachegroen geverfde huizen, zijn nepluiken voor de ramen en zijn geraniums op iedere vensterbank, allemaal heel schilderachtig bedoeld, als een minifilmset vol namaakcharme die het hart van steen maar nét verhelen kan.

Misschien vind ik het er daarom zo leuk. Het is een ideaal decor voor Zozie de l'Alba. Daarbij komt dat ik er bijna per ongeluk te-

rechtkwam: ik hield even pauze op een plein achter de Sacré-Coeur, kocht een koffie met croissant in een café dat Le P'tit Pinson heet en ging aan een terrastafeltje zitten.

Een blauw tinnen bord hoog op de hoek vermeldde dat de naam van het plein Place des Faux-Monnayeurs was. Een ingesloten pleintje, als een keurig opgemaakt bedje. Een café, een crêperie, een paar winkels, verder niets. Zelfs geen boom om de contouren te verzachten. Maar toen werd mijn oog om de een of andere reden getrokken naar een winkel, een soort quasichique *confiserie* leek het me, hoewel het bord boven de deur blanco was. Het rolluik was half neergelaten, maar waar ik zat, kon ik nog net de uitgestalde waar in de etalage zien en de helblauwe deur, als een hemelpaneel. Een zacht herhaald geluid waaide over het plein: windbelletjes die boven de deur hingen en willekeurige klanken als signalen de lucht in stuurden.

Waarom werd ik erheen getrokken? Ik kon het niet zeggen. Er zijn zo veel van die winkeltjes in de doolhof van straten die naar de Butte de Montmartre leiden, die als vermoeide boetedoeners op de hoeken van de keisteenstraatjes hangen. De pandjes met hun smalle gevels en rommelige achterkanten zijn vaak vochtig op straatniveau, kosten een kapitaal aan huur en danken hun voortbestaan voornamelijk aan de domheid van toeristen.

De kamers erboven zijn zelden beter: klein, spaarzaam ingericht en ongemakkelijk – 's nachts, wanneer de stad beneden tot leven komt, lawaaiig, 's winters koud, en 's zomers, wanneer de zon op de zware leistenen dakbedekking brandt en het enige raam, een dakraam van nog geen vijftien centimeter breed, slechts verstikkende hitte binnenlaat, hoogstwaarschijnlijk ondraaglijk.

En toch... Iets had mijn belangstelling gewekt. Misschien de brieven die als een gemene tong uit de metalen kaken van de brievenbus staken. Misschien de vluchtige geur van nootmuskaat en vanille (of was dat alleen maar het vocht?) die onder de hemelsblauwe deur door zweemde. Misschien de wind die met de zoom van mijn rok speelde en de belletjes boven de deur liet klingelen. Of misschien was het de mededeling, keurig met de hand geschreven, met zijn onuitgesproken, verlokkelijke potentieel:

WEGENS STERFGEVAL GESLOTEN

Ik had inmiddels mijn koffie met croissant op. Ik betaalde, stond op en liep erheen om eens beter te kijken. De winkel was een chocolaterie; de kleine etalage stond vol met dozen en blikken en daarachter in het halfduister zag ik bladen met chocola en piramides van chocola, allemaal onder een ronde glazen stolp, als trouwboeketten van een eeuw geleden.

Achter me, in het café Le P'tit Pinson, stonden twee mannen hardgekookte eieren en lange boterhammen met boter te eten, terwijl de *patron* met schort voor tamelijk luid stond te oreren over iemand die Gérard heette en hem geld schuldig was.

Verder was het plein nog vrijwel verlaten, op een vrouw na die stond te vegen en een paar kunstenaars met ezels onder hun arm, die op weg waren naar de Place du Tertre.

Een van hen, een jongeman, trok mijn aandacht. 'Hé halló! *U bent het!*'

De jachtkreet van de portretschilder. Ik ken hem goed – ik heb het allemaal meegemaakt – en ik ken die blik van blije herkenning, die impliceert dat hij zijn muze heeft gevonden, dat zijn zoektocht vele jaren in beslag heeft genomen en dat, hoeveel hij ook vraagt voor het peperdure resultaat, de prijs nooit recht zal kunnen doen aan de perfectie van zijn kunstwerk.

'Nee, ik ben het niet,' merkte ik droogjes op. 'Zoek maar iemand anders om onsterfelijk te maken.'

Hij haalde zijn schouders op, trok een grimas en slofte toen weg om zich bij zijn vriend te voegen. Ik had de chocolaterie voor mij alleen.

Ik keek even naar de brieven die nog onbeschaamd uit de brievenbus staken. Er was niet echt een reden waarom ik het risico zou nemen, maar het was gewoon een feit dat het winkeltje me trok, als iets glanzends dat je tussen de straatstenen ziet liggen, dat een munt of een ring kan blijken te zijn, of gewoon een stukje folie waar het licht op valt. Ook hing er iets van een belofte in de lucht en bovendien was het Halloween, de *Día de los Muertos*, wat altijd een geluksdag voor me is geweest, een dag van eindigen en beginnen, van kwalijke winden en geheime gunsten en vuren die 's nachts branden. Een dag van geheimen, van wonderlijke zaken, en natuurlijk van de dood.

Ik keek nog eenmaal snel om me heen. Er keek niemand. Ik wist zeker dat niemand het zag toen ik met een vlugge beweging de brieven in mijn zak stak.

De herfstwind was vlagerig en deed het stof over het plein dansen. Hij geurde naar rook, niet naar Parijse rook, maar naar de rook van mijn jeugd, waar ik niet vaak aan terugdenk, een geur van wierook en frangipani en herfstbladeren. Er zijn geen bomen op de Butte de Montmartre. Het is gewoon een rots met bruidstaartglazuur dat nauwelijks het wezenlijke gebrek aan smaak kan verhelen. Maar de ochtendlucht had een broze eierschaalkleur, en er was een complex patroon van condenssporen in te zien, als mystieke symbolen op het blauw.

Ik zag onder meer de Maïskolf, het teken van De Gevilde – een offerande, een gift.

Ik glimlachte. Kon het toeval zijn?

De dood... en een gift. En dat alles op één dag.

Ooit, toen ik nog klein was, nam mijn moeder me mee naar Mexico City om de Azteekse ruïnes te zien en de Día de los Muertos te vieren. Ik vond al dat dramatische gedoe prachtig: de bloemen en de *pan de muerto* en het zingen en de schedels van suikergoed. Maar mijn favoriet was de *piñata*, een beschilderde dierfiguur van papier-maché, die helemaal behangen was met vuurwerk en gevuld was met snoep, munten en kleine, ingepakte cadeautjes.

Het spel bestond eruit dat je de piñata boven een deuropening hing en er stokken en stenen naar gooide totdat die openbarstte en de cadeautjes eruit vielen.

De dood en een gift – in één keer.

Het kon geen toeval zijn. Deze dag, deze winkel, dit teken in de lucht – het leek wel of Mictecacihuatl ze hoogstpersoonlijk op mijn pad had gebracht. Een piñata voor mij alleen.

Ik wendde me met een glimlach op mijn gezicht af, en zag toen iemand naar me kijken. Een meter of drie bij me vandaan stond heel stil een kind, een meisje van elf of twaalf, met een felrode jas en enigszins afgetrapte bruine schoolschoenen aan, en met vlossig zwart haar, als dat van een Byzantijnse icoon. Ze keek me uitdrukkingloos aan terwijl ze haar hoofd een beetje scheef hield.

Even vroeg ik me af of ze me de brieven had zien wegnemen. Ik kon met geen mogelijkheid weten hoe lang ze daar al stond, dus schonk ik haar mijn charmantste glimlach en duwde ik het pak brieven dieper in de zak van mijn jas.

‘Dag,’ zei ik. ‘Hoe heet je?’

‘Annie,’ zei het meisje, zonder terug te lachen. Haar ogen hadden een eigenaardige blauw-groen-grijze kleur en haar mond was zo rood dat het leek alsof er lippenstift op zat. In het koele ochtendlicht had ze iets heel aparts en terwijl ik keek, leken haar ogen nog meer op te lichten, de schaduwen van de herfstlucht op te slokken.

‘Je komt hier niet vandaan, hè, Annie?’

Ze knipperde met haar ogen, misschien omdat ze zich afvroeg hoe ik dat wist. Parijse kinderen praten nooit met onbekenden; de achterdocht is bij hen diep verankerd. Dit meisje was anders, op haar hoede misschien, maar niet onwillig, en zeker niet ongevoelig voor charme.

‘Hoe weet u dat?’ vroeg ze ten slotte.

Die slag was voor mij. Ik grijnsde. ‘Dat hoor ik aan je stem. Wat is het? Het zuiden?’

‘Zoiets,’ zei ze. Maar nu lachte ze.

Je kunt veel te weten komen wanneer je met kinderen praat. Namen, beroepen, de kleine details die een rol dat authentieke geven dat van onschatbare waarde is. De meeste internetwachtwoorden bestaan uit de naam van een kind, of van een echtgenoot, of zelfs van een huisdier.

‘Annie,’ zei ik, ‘moet je niet naar school?’

‘Vandaag niet. Het is een vrije dag. En bovendien...’ Ze keek naar de deur met het handgeschreven briefje.

‘Gesloten wegens sterfgeval,’ zei ik.

Ze knikte.

‘Wie is er overleden?’ De felrode jas leek niet echt iets voor een begrafenis, en op haar gezicht lag niets te lezen dat aan verdriet deed denken.

Annie zweeg even, maar ik zag een glinstering in haar blauwgrijze ogen; ze leken nu iets hautains te hebben, alsof ze overdacht of mijn vraag nu brutaal of echt medelevend was.

Ik liet haar staren. Ik ben eraan gewend dat men mij aanstaart. Het gebeurt soms zelfs in Parijs, waar mooie vrouwen in overvloed zijn. Ik zeg mooi, maar dat is een illusie, een heel eenvoudige soort glamour, nauwelijks magie te noemen. Het hoofd een beetje schuin gehouden, een bepaalde manier van lopen, kleding die bij het moment past – allemaal dingen die iedereen kan.

Nou ja, bijna iedereen.

Ik hield de aandacht van het meisje vast door haar mijn zonnigste glimlach te schenken, lief en brutaal en een tikje treurig. Ik werd even de flodderige oudere zus die ze nooit had gehad, de glamoureuze rebel die Gauloises rookt en strakke rokken en neonkleuren draagt en in wier onpraktische schoenen ze heimelijk zou willen staan, daar ben ik van overtuigd.

‘Wil je het niet aan me vertellen?’ zei ik.

Ze keek me nog even aan. Ze was typisch het oudste kind: moe, heel moe van het altijd maar braaf moeten zijn, en vervaarlijk dicht bij de leeftijd van de opstandigheid. Haar kleuren waren ongewoon helder; ik las er een zekere eigenzinnigheid in, enige triestheid, iets van woede en een heldere draad van iets wat ik niet goed kon identificeren.

‘Kom, Annie. Vertel eens, wie is er overleden?’

‘Mijn moeder,’ zei ze. ‘Vianne Rocher.’

Lees verder in *Rode schoenen*

Deze uitgave bevat tevens een voorproefje uit
De aardbeïendief. Zie pagina 463 e.v.

Eerste druk 2007

Veertiende druk, eerste in deze uitvoering, juni 2019

Oorspronkelijke titel *The Lollipop Shoes*

Oorspronkelijke uitgever Transworld Publishers, Londen

Copyright © 2007 Frogspawn Limited

The moral right of Joanne Harris to be identified as the author of this work
has been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and

Patents Act 1988

Copyright © 2019 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Monique de Vré

Omslagontwerp en -illustratie Studio Jan de Boer, Utrecht

Opmaak binnenwerk v3-Services, Baarn

ISBN 978 90 261 4947 4

ISBN e-book 978 90 325 1368 9

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en
verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van
het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan
het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met
bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm,
elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere
wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.